

Wprowadzenie

Współczesne myślenie o opowieściach ma w wielu wypadkach formułę odcinków. Rozwój mediów elektronicznych, ekspansja serwisów streamingowych, wreszcie life-logowy model budowania wizerunku w mediach społecznościowych spowodował, że od dekady obszarem naszych eksploracji oraz modelem powszechnej ekspresji stał się fragment, odcinek, część, *trailer*, *teaser*, *sneak-peak*...

Możemy nawet stwierdzić wprost: myślimy i mówimy fragmentem, próbujemy „spakować” określone wydarzenia, praktyki codzienności w plik, folder, podczepić do zyskującego zainteresowanie trendu czy ciągu tagów. Nie wspominamy o tym, by po raz kolejny otwierać dyskusję zabarwioną wartościującym kolorem (dobrze/źle), ideologicznym akcentem („dramatyczna zmiana”) czy wreszcie fanowską ekstazą, bo zdajemy sobie sprawę, że nowość to interpretacja a nie stan rzeczy. Zaproponowaliśmy zainteresowanym badaczom temat „...w odcinkach”, bo dostrzegamy potrzebę swoistego powrotu i falsyfikacji ustaleń, które stały się elementem dyskursów medialnych, literackich, językowych na przełomie wieków i zdominowały zainteresowania badawcze (w tym – co istotne – studenckie) w pierwszej dekadzie XXI wieku.

Oczywiście, nasi Autorzy wspaniale podjęli to wyzwanie czy raczej: przyjęli propozycję, doskonale rozumiejąc, że nie chodzi w tej wstępnej ekspozycji o mnożenie bytów, a raczej o sygnalizowanie, że tendencje do budowania wielkich narracji i używanie totalizujących kwantyfikatorów nie tylko wyszły z mody interpretacyjnej, ale (co istotniejsze...) nie mogą być już one przydatne w regularnym opisywaniu otaczającej nas rzeczywistości. Kultura fragmentu, epoka odcinka stawia przed nami wyzwania badawcze – i (paradoksalnie!) nie jest to „nowość”, a raczej stabilizacja nurtów, kategorii badawczych, pomysłów interpretacyjnych wobec zjawisk

kulturowo rozpowszechnionych, zapoznanych, akceptowanych (*vide*: status streamingu w 2026 roku).

Możemy zadeklarować zatem, że przyjrzeni się nie tylko fascynacjom odcinkowym w różnych formułach i blokach „do rozpoznania”, uwzględniając przy tym perspektywę trzeciej dekady XXI wieku. Zastanowili się również, czy z tej „fanowskiej”, oddolnej inicjatywy wykształciły się jakiegokolwiek interesujące, nowe lub zrekonstruowane modele interpretacyjne, sposoby analizy tekstów kultury, ciekawe inspiracje do badań już o charakterze antologicznym czy nawet kanonicznym.

Reasumując: w pierwszym tegorocznym numerze „Fabrica Litterarum Polono-Italica” na linii warsztatowej i konstrukcyjnej działu głównego znalazły się „odcinek” i „odcinkowość” (jeśli taki zespół cech w ogóle istnieje) ujęte w najróżniejszych aspektach i przejawach kulturowej (komunikacyjnej, twórczej) aktywności. Interesują nas zwłaszcza te dzieła, które odnajdujemy w cyfrowym, serialowym, digitalnym „opakowaniu”.

Odrębny zestaw tekstowy przynosi sekcja *Varia*. Lokujemy tu studium śledzące relację między retoryką a dialektyką w *Cannocchiale Aristotelico* Emanuela Tesauro, a także artykuł analizujący tematykę rosyjskiej komedii satyrycznej powstałej na początku XIX wieku jako twórczy efekt prac trójki autorów: Szachowskiego, Zagoskina i Chmielnickiego.

W części *Kronika* publikujemy fragmenty prywatnego „dziennika sycylijskiego” Jana Zielińskiego – zapiski oznaczone formułą tytułową: *Spod powieki. Sycylia (I)*. To pierwsza część włoskich, intymistycznych notatek Autora. Kolejny blok tekstu zaprezentujemy w drugim tegorocznym tomie pisma.

Tomasz Bielak, Mariusz Jochemczyk, Miłosz Piotrowiak